

Nederlanders in Heide, vroeger en nu....

In de jaren '30 van de vorige eeuw woonden er twee speciale Nederlandse koppels in de Max Temmermanlaan in Heide. Op het einde, langs de kant van de Withoefse heide, staan er twee villa's die eigendom zijn van de scholengemeenschap van Antwerpen. In de meest noordelijke villa woonde er in de jaren '30 een Hollandse "echte" Baron uit een familie met veel bezittingen, van onder andere woningen en landerijen in Nederland. Hij werd rond 1860 geboren. Toen hij met dienst moest werd hij bij de Nederlandse oorlogsvloot aangesteld als officier en werd zo "Adelborst". Hij heeft nooit school gelopen en nog veel minder gewerkt. Een familielid van hem maakte deel uit van de Nederlandse hofhouding. Na zijn diensttijd kreeg hij een leidende functie in Indonesië. Hij vertelde mij dat de inlandse Maharadjas af en toe wulpse feestjes inrichtten met veel inlandse jonge meisjes. Na feestelijk eten en drinken, begeleid met inlandse muziek en danseresjes eindigden ze steeds in een seksorgie. Dit alles gebeurde voor 1900. Hij heeft zich ook aan een huwelijk met een adellijke dame gewaagd, maar dat hield niet lang stand. Hij kon de jonge dienstmeisjes niet gerust laten, een scheiding volgde automatisch. Uiteindelijk is hij nog eens gehuwd met een 40 jaar jonger dienstmeisje. De familieraad heeft hem "stadskind" gemaakt. Zodoende kreeg hij maandelijks een vaste uitkering, zodat hij geen honger hoefde te lijden. Van de andere familiale bezittingen werd hij onterfd. Toen we 12 tot 15 jaar oud waren zijn we er enkele keren met mijn vader op bezoek geweest. Mooie tapijten lagen er op de vloer en mooie schilderijen hingen er aan de muur. Ze bezaten ook een reeks albums met volledige reeksen postzegels van verschillende Europese landen. Soms kregen we enkele dubbele zegels. We zagen ook fotoalbums van zijn reizen, zo was hij een tijdje bevriend met de Prins van Monaco. Begin 1900 namen ze samen deel aan autoraces. Hij stond samen met de Prins op de foto in sportkledij, bij hun aftandse sportauto. Hij stierf rond 1950 op 90jarige leeftijd. Wat een ander leven, dan de meeste mensen van toen, heeft die man gehad. In villa Sint Jozef, recht over het welbekende "Monida", woonde een ander stel. De vrouw was 60 of 70 jaar oud. Ze had dezelfde

gestalte als de Nederlandse Koningin Wilhelmina. Ze kledde zich bovendien op dezelfde wijze, ze kon als dubbelgangster dienen. In haar gelaat had zij waarschijnlijk littekens, resten van de "pokken" of een andere huidziekte. Zij droeg steeds grote hoeden met brede randen. Aan die randen hing er altijd een wit doorschijnend gordijntje, dat tot over haar kin hing. Niemand kon zo haar gezicht zien. Door alle buurtbewoners werd zij daarom "Mie Gordijn"

genoemd. Er woonde een grote struise man bij, Gerrit heette hij. Er werd gezegd, dat hij haar neef was. Hij liep steeds twee meter achter haar aan en droeg steeds een golfbroek met bijpassende vest en pet. Soms droeg hij grote loodzware koffers. Misschien gingen ze dan op familiebezoek of op reis. In 1943 verkochten zij hun eigendom aan de familie Vercraeye. Vader Vercraeye was schoolbestuurder op "de Kalmthoutse Hoek". Het was alle dagen een hele rit langs de Verbindingsweg, die toen nog niet verhard was. Hij reed een hele tijd met een motor, die gevolgd werd door een grote stofwolk. Voor WOII kwamen er zich hier nogal wat Nederlandse oud Koloniale vestigen. De Nederlandse munt, de gulden, was toen 20 Frank waard. Nadat ze gepensioneerd waren kochten zij bij ons een grote villa met grote tuin erbij. Zij konden zich nu de luxe van een tuinman en een dienstmeisje veroorloven. Na de oorlog kregen wij een nieuwe stroom Nederlanders, die door financiële voordelen liever aan deze zijde van de grens woonden. Sommige gegevens spreken over een 100.000 Nederlanders in alle grensgemeenten samen. Midden in de jaren '50 dan vestigden zich hier kersverse Nederlandse bewoners. Als apotheker kreeg ik regelmatig vraag naar: zoute drop, of Aa-pee-ceetjes, (of beter gezegd: aspirine) phenacetine, vitamine C. Dit waren typische huismiddeltjes die bij drogisten te verkrijgen waren. Een van de eerste gezinnen die hier vaste grond gevonden hebben had drie zoontjes. Zij gingen hier naar de lagere school, liepen hier middelbaar en studeerden af aan een Vlaamse universiteit. Zij hebben zich alle drie tot Belg laten naturaliseren en hadden helemaal niet de behoefte om terug te keren naar het land van hun voorvaderen. In het begin van de jaren '90 streek in onze parochie een heel bekende Nederlandse wielrenner neer: dat was Adri Van de Poel. Hij huwde hier in de Sint Jozefkerk met de dochter van Raymond Poulidor. Deze moet zowat de meest sympathieke wielrenner van

Frankrijk geweest zijn. Op zijn palmares stonden negen ereplaatsen in de "Ronde van Frankrijk": driemaal tweede, viermaal derde en ik geloof nog tweemaal met de groene trui! De ronde gewonnen heeft hij nooit. Zijn huwelijk, dat zoals al verteld bij ons in de Sint Jozefkerk ingezegend werd, zette half Heide op zijn kop! Elke rechtgeaarde sportliefhebber, en vele nieuwsgierigen, wilden al die grootheden (waaronder onze eigen Eddy Merckx op kop) en andere bekende Franse wielrenners die hier ook aanwezig waren, van dichtbij bekijken. Na een tweetalige misvatting vestigde het jonge koppel zich in Kapellenbos. Er werden twee zoontjes geboren, waarvan Mathieu °1995 de jongste en de bekendste is. Zij bezochten hier de lagere school en brachten hun jeugd hier door. Er wonen nu nog meer dan

1300 Nederlandse gezinnen bij ons in Kalmthout, zij noemen zichzelf de "Nederbelgen". Ze zouden ook een eigen tijdschrift hebben. Als er in het Nederlandse Koningshuis iets te vieren valt, hangt ook bij hen de Nederlandse driekleur uit. Voor de rest zijn zij bij ons volledig geïntegreerd.

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat met foto's van: cover NederBelgisch magazine, de villa Sint Jozef waarvan sprake, en Raymond Poulidor met zijn twee kleinzonen David en Mathieu van der Poel)

En er was ook de "Kalmthoutse vader" van de Atlasraket!

Karel Jan Bossart werd geboren te Antwerpen op 9 februari 1904. Zijn vader werd om gezondheidsredenen vroegtijdig op pensioen gesteld. Om die reden huurden zij een woonhuis in de Duinzichtlei te Kalmthout. Het huis waar nu de voormalig burgemeester van Antwerpen, Leona Detiege woont. Karel, die aanvankelijk naar de gemeenteschool in de Kasteelstraat ging en er bij zijn vader (Louis Bossart) in de klas had gezeten, moest niet meer naar school maar kreeg thuis onderricht van zijn vader tot hij 15 was. De zuster (Eveline) van de moeder van Karel (Caroline Tyck) was stewardess op de Red Star Line. Zij huwde met de Britse zeeman Mordaunt Russel Dent. Hun dochter, Daisy Dent, woonde tot haar overlijden in 2013 nog steeds in Kalmthout. Na een jaar in Parijs te hebben doorgebracht om de Franse taal bij te spijkeren, studeerde Karel op 16 jarige leeftijd

verder aan de “Université Libre de Bruxelles” waar hij op 21 jarige leeftijd, het diploma van burgerlijk mijningenieur behaalde. Het toekennen van een Amerikaanse studiebeurs maakte het mogelijk voor

hem om zich verder te specialiseren in de luchtvaart. Tijdens zijn studies in Amerika kwam Karel ook enkele keren (en meestal totaal onverwacht) naar België om zijn ouders te bezoeken. Na het behalen van een Masterdiploma aan het beroemde “Massachusetts Institute of Technology” keerde hij terug naar België om zijn legerdienst te vervullen. Maar hij trok daarna definitief terug naar de VS, waar hij in 1938 voor een vliegtuigfabrikant ging werken. Tijdens de Tweede Wereldoorlog ging hij aan de slag bij “Vultee Aircraft”, waar hij meewerkte aan de ontwikkeling van o.a. het eerste supersonische gevechtsvliegtuig met een deltavleugel. In de jaren 1950 had hij de leiding over het ontwerp van intercontinentale raketten, die hij de naam “Atlas” gaf. Vandaar zijn bijnaam “Mister Atlas”. De eerste astronauten zoals John Glenn werden met Atlasraketten de ruimte

in gestuurd. In 1963 kwam Karel Bossart een week naar België en werd met grote eer op het Antwerps stadhuis ontvangen. Hij voorspelde dat er in 1969 een Amerikaanse expeditie naar de maan zou plaatsvinden, waarbij de eerste mens op de maan zou landen. Hij sloeg daarmee de nagel op de kop. In 1964 verleende het stadsbestuur het ereburgerschap aan deze wereldberoemde raketbouwer. In 1967 stopte hij met werken. Karel Jan Bossart, de bescheiden Kalmthoutenaar van weleer, werd in de Verenigde Staten een begrip, genoot faam als de gelijke van de V2-ontwerper Werner Von Braun, maar zal bekend blijven als de wetenschapper die voor Amerika de ruimte opende. Terugblikkend op zijn jeugd zei hij ooit: “ik ben een zoon van de heide. Ik ben ik Kalmthout opgegroeid. Op de maan zal men nooit iets vinden dat met de heide te vergelijken is”. En gelijk had hij. Op 3 augustus 1975 overleed hij in Sant Diego. Vandaag de dag worden Atlas raketten nog steeds gebruikt in de ruimtevaart.

(Met hulp van: “100 jaar socialisme in Kalmthout”, “Calmthoutania” en Melissa voor de eindredactie. Wie meer info wil, lees Calmthoutania 52ste jaargang nummer 1 van 2000. Artikel is van Paul Lion 11/04/2021)

Ook van Frans Overlaet ontvingen wij een artikel over Karel Jan Bossart, hij schrijft:

Op 12 april van dit jaar herdacht Rusland de ruimtevlucht van Youri Gagarine, 50 jaar geleden, een krachttoer voor de mensheid! Maar waarom zouden wij niet eveneens onze Karel Jan Bossart gedenken, de ‘vader van d’intercontinentale atlas-raket’? In zijn jeugd zwierf hij rond in de Kalmthoutse heide en kwam hij van uit de Verenigde Staten regelmatig terug bij zijn ouders logeren in de Duinzichtlei 6, en na hun overlijden bij zijn tante in ‘De Kievit’.

Karel Jan Bossart is een voorloper met zijn Atlas-intercontinentale raket op het lanceringsplatform Vandenberg in Californië. In 1967stopte Karel Bossart met werken. Hij werd ook in de Verenigde Staten met heel wat onderscheidingen vereerd en publiceerde er in diverse wetenschappelijke bladen. In België publiceerde hij in 1965 in Het Ingenieursblad jg. 34 nr. 5 “Somefacts about rockets”. Ikzelf heb over de “Kalmthoutenaar” Karel Jan Bossart en zijn Atlasraket horen vertellen door mijn schoonbroers Guido en Jan Verbeeck, afkomstig van Kalmthout, die hem blijkbaar gekend hebben, maar heb lang zijn naam vergist met de naam van het lanceringsplatform ‘Vandenberg’ waar hij zijn raketten testte. Dat speelde in mijn jeugd tot de verbeelding! We zijn onder de oorlog ontsnapt aan die moordtuigen. En ik droomde die om te vormen tot speelgoed en ruimteavontuur. Op 11-jarige leeftijd ben ik zelf gaan experimenteren met buizen gevuld met opgebraapte kanonpoeder langs de Missiehuislei waar een

V-2 een viertal Engelse munitieopslagplaatsen had doen ontploffen... Met een lont aangestoken en veilig vanop afstand keek ik met mijn vriend Edgard Goeman enthousiast hoe onze 'raket' (een oude fietspomp) hoog de ruimte inschoot en leeg midden in onze vijver plonste... Heeft de uitvinding van intercontinentale raketten een derde wereldoorlog voorkomen? Karel Bossart heeft gedurende de laatste jaren van zijn loopbaan meegewerkt aan de ruimtevaart voor vredelievende doeleinden.

(bijdrage van Frans Overlaet met foto van Gagarine en van de Atlas-raket)

Frans Overlaet wil ook danken!

Louis, nog enkele reacties op mijn vraag over de Atlasraket... Gelieve de mensen te danken om hun antwoord op mijn vraag naar die uitvinder. Frank Coucheir en Jan Franken hebben me goed ingelicht over Karel Bossart. Hoe meer mensen een bijdrage leveren aan 'Heide vertelt' des te beter! De 50ste verjaardag van het exploit van Youri Gagarine, de eerste man in de ruimte, heeft mij daar aan doen denken. Het zijn ook mijn schoonbroers die mij fier over de uitvinder van de Atlasraket verteld hebben omdat het een Kalmthoutenaar was...

Hierbij een foto van de vier broers Verbeeck afkomstig van Kalmthout-centrum, waarvan drie getrouwd zijn met drie van mijn zussen... Van links naar rechts: Wijlen Ludo Verbeeck, prof van Germaanse (Duitse) filologie in Leuven, was getrouwd met Elza Spelemans. Jan Verbeeck (Beukenhof, wordt 100 jaar begin mei, was ingenieur bij Esso) was gehuwd met Martha Overlaet (overleden), zij woonden op de Kapellensteenweg 529. Fred Verbeeck, (was directeur in het College van Essen), is getrouwd met Amanda Overlaet, zij woonden

op de Konigin Astridlaan 58, wonen nu in Sint Vincentius Kalmthout. Op de zetel: Wijlen Guido Verbeeck (ingenieur, bakte plutonumpillen in Mol voor de kerncentrales) was gehuwd met Agnes Overlaet (overleden). Zij woonden op de Eikenlaan, 35.

Eerste paaskamp op Heibos.

Het complex is af, het kunstgrasveld is aangelegd. Wat een mooi complex is Heide rijker met de

volledige herbouw van de kantine en her aanleg van het veld en de omgeving. Nu het veld op Heibos in april, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, nog groen is en groen blijft, zijn initiatieven zoals een Paaskamp mogelijk. Ruim 65 kinderen uit Kalmthout en omgeving hebben tijdens de

tweede (derde) week van de paasvakantie genoten van een supertof kamp. ProFoot academie heeft dit kamp, met inachtneming van alle coronamaatregelen, op een perfecte manier georganiseerd. De kinderen en de ouders kunnen met volle tevredenheid terugkijken op een supertoffe voetbal-/ spelweek. **(Nathalie)**

Fleur Luijkx (11 jaar) was een van de deelnemers aan het paaskamp. Hierbij haar verslag:

De laatste week van de paasvakantie ben ik van maandag tot en met vrijdag naar het voetbalkamp op Heibos geweest. De eerste dag vond ik het wel een beetje spannend. Ik wist dat we in een vaste bubbel van maximaal 10 kindjes zouden zitten en zou ik wel bij een leuk groepje

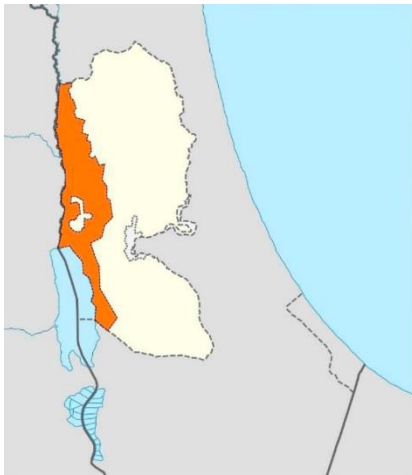

worden ingedeeld. Mijn broers hebben mij de eerste dag weggebracht. Gelukkig zat ik met mijn eigen teamgenootjes van de U11 in een groepje. De eerste ochtend leerde ik ook een meisje, Zoë, kennen die sinds kort bij de U10 van Heibos speelt. Eindelijk een voetbalvriendinnetje en ze mocht ook nog eens in mijn groepje komen. Dat was echt super tof. De hele week hebben we toffe balspelletjes gedaan, wedstrijdje gespeeld, maar we zijn ook een dag naar de Heide geweest. Daar hebben we loopoefeningen en een estafette moeten doen. Alle dagen moesten alle kindjes 5 penalties nemen voor de penaltycup. En aan het einde van de week werd er per leeftijdsgroep een penalty kampioen uitgeroepen. Helaas was een ploeggenootje met 21 van de 25 penalties net iets beter dan ik met 20 gescoorde penalties. Op de laatste dag kregen we na afloop allemaal onze bal mee waar we heel de week mee gespeeld hebben en een mooie foto als herinnering. Als in de zomer weer zo'n kamp wordt georganiseerd ga ik zeker weer meedoen.

(Bijdrage van Nathalie Goorden en Fleur Luijckx)

Foto in spiegelschrift

Lezer Bob Autrique merkte op dat in ons vorig krantje bij het artikel "Pasen vieren in 2021", de landkaart van de Jordaanvallei in spiegelbeeld werd afgedrukt (zie hierboven: de eerste foto is diegene die we vorige week publiceerden, de foto daarnaast is de juiste en kan vergeleken worden met de daarnaast afgebeelde landkaart), onze verontschuldigen daarvoor.

CORONAVIRUS

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buijs
vandenbuijslouis@gmail.com
 0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be